

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТЕЛӘЧЕ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАЛАНДЫШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАРЫ
сигезенче утырыш дүртенче чакырылыш

11 май 2021 ел

№27

Баландыш ав.

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Баландыш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезендә, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Баландыш авыл жирлеге Советы карар итте:

1. «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Баландыш авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карар гамәлдәге законнар нигезендә үз көченә керә.
3. Әлеге карарны гамәлдәге законнар нигезендә бастырып чыгарырга

Баландыш авыл
жирлеге башлыгы

Р.Ш.Мөхәмәтшин

НИГЕЗЛӘМӘ

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Баландыш авыл жирлегене» муниципаль берәмлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Әлеге Нигезләмә белән көйләнелә торган хокук мөнәсәбәтләре

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Баландыш авыл жирлегене» муниципаль берәмлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Баландыш авыл жирлегене» (алга таба - жирлек) муниципаль берәмлеге уставы нигезендә, бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында жирлек бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту барышында, шулай ук муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру һәм жирлекнең муниципаль бурычын Идарә итү процессында барлыкка килгән бюджет хокук мөнәсәбәтләрен көйли.

2 статья. Авыл жирлегендә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен гамәлгә ашыруның хокукый нигезләре

Бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар

Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы билгеләгән мәгънәләрендә кулланыла.

4 статья. Жирлек бюджетының хокукый рәвеше.

«Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Баландыш авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге бюджеты «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Баландыш авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге Советы (алга таба текст буенча - Жирлек Советы) карары формасында эшләнә һәм раслана.

Жирлек бюджеты өч елга - чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

Жирлек бюджеты проекты төзү Баландыш авыл жирлегене башкарма комитеты билгеләгән төртиптә (алга таба текст буенча - Жирлекнең башкарма комитеты) Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның Жирлек Советының хокукый актлары таләпләрен үтәгән килеш гамәлгә ашырыла.

5 статья. Жирлектә Россия Федерациясенен бюджет классификациясен куллану үзенчәлекләре

1. Жирлек бюджеты күрсәткечләренен Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләрендәге бюджетлар белән чагыштырылуын тәмин итү максатларында, жирлек бюджеты проекты төзөгәндә, жирлек бюджеты үтәлешен башкарганда, аның үтәлеше турында хисап формалаштырганда Россия Федерациясенен бюджет классификациясе Россия Федерациясенен Бюджет кодексына һәм бюджет хокукый мөнәсәбәтләрен жайга салучы норматив хокукый актларга ярашлы рәвештә кулланыла.

2. Жирлек бюджетын формалаштырганда, раслаганда һәм үтәгәндә Россия Федерациясенен бюджет законнары белән билгеләнгән нормативлар нигезендә Россия Федерациясе бюджет

системасы бюджетлары арасында бүленә торган керемнәр буенча бюджет керемнәренә баш администраторлары кодларының дәвамлылыгы тәэмин ителә.

6 статья. Бюджет процессы принциплары

Жирлектә бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә:

- бюджет системасының бердәмлеге;
- бюджетлар арасында керемнәр һәм чыгымнарны һәм дефицитларны финанслау чыганаclarын аеру;
- бюджетларның мөстәкыйльлеге;
- бюджетлар дефицитларын финанслау чыганаclarын, керемнәрен, чыгымнарны чагылдыру тулылыгы;
- баланслылык;
- бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеге;
- бюджет чыгымнарының гомуми (жыелма) каплавы;
- үтә күренмәлелек (ачыклык);
- бюджетның дәрәслеге;
- адреслылык һәм бюджет акчаларының максатчан характерда булуы;
- чыгымнарның ведомство карамагында булуы;
- кассаның берлеге.

7 статья. Жирлектә бюджет процессының төп этаплары

Жирлектә бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала:

- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-иқтисады үсеш фаразларын, бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләр чираттагы финанс елына һәм план чорына эшләү;
- бюджет проектын тәү;
- бюджетны карау һәм раслау;
- жирлек бюджетын үтәү;
- бюджет турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту;
- бюджет үтәлеше турындагы хисапны раслау;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

Финанс елы календарь елга туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

8 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Жирлектә бюджет процессында түбәндәгеләр катнаша:

- Жирлек советы;
- Жирлек башлыгы;
- Жирлекнең башкарма комитеты;
- Жирлек фондының ревизия комиссиясе;
- бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бүлүчеләр);
- бюджет акчаларын алучылар;
- бюджет керемнәренә баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет дефицитын финанслау чыганаclarының баш администраторлары (администраторлары).

9 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек советы:

- Жирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы хисапларны карый һәм раслай;
- Жирлек бюджетының үтәлешен алга таба тикшереп торуны оештыра;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары, Жирлек уставы, әлеге Нигезләмә нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

Жирлек советына Россия Федерациясе Конституциясендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча компетенция чикләрендә аның вәкаләтләрен тәэмин итү өчен кирәкле барлык мәгълүмат жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан биреләргә

тиеш.

2. Жирлекнең башкарма комитеты жирлек бюджеты проектын төзүне тәэмин итә, аны кирәкле документлар һәм материаллар белән Баландыш авыл жирлеге Советына раслау өчен кертә, жирлек бюджеты үтәлешен һәм бюджет хисабын төзүне тәэмин итә, Баландыш авыл жирлеге Советына раслау өчен жирлек бюджеты үтәлеше турында хисап бирә, муниципаль бурычны идарә итүне тәэмин итә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә һәм (яки) аларга ярашлы рәвештә кабул ителә торган бюджет хокукый актлары белән билгеләнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

3. Жирлек комиссиясе түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

- бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелек аудиты;

- бюджет турындагы карарлар, бюджет законнарының башка норматив хокукый актлары проектларына, шул исәптән бюджет күрсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезләнгән экспертиза ясау;

- муниципаль программаларга экспертиза ясау;

- бюджет процессына анализ һәм мониторинг ясау, бюджет үтәлеше турындагы хисап буенча тикшерүләр үткөрү һәм бәяләмәләр эзерләү, шулай ук бюджет процессында ачылган тайпылышларны бетерү һәм аны камилләштерү буенча тәкъдимнәр эзерләү;

- эчке финанс контроле һәм эчке финанс аудиты бюджет чараларының баш администраторлары тарафыннан гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр эзерләү.

4. Бюджет акчаларының баш бүлүчесе:

бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә, аңа расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә; үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне төзи;

бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

муниципаль биремнәрне үтәүне формалаштыра, раслый һәм контрольдә тотат;

максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне алучылар тарафыннан үтәүне тәэмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын формалаштыра;

муниципаль берәмлек исемненән аңа буйсынган бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча җавап бирә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән бүтән бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5. Бюджет чараларын гамәлгә ашыру:

- бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыра;

- бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын бюджет акчаларын алучыларга һәм (яисә) бюджет акчаларын алучыларга бүлеп бирә һәм бюджетның тиешле өлешен башкара;

- бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

- максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне алучылар тарафыннан үтәүне тәэмин итә;

- бюджет акчаларының тиешле баш бүлүчесе билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларының баш бүлүчесенең үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6. Бюджет чараларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

- бюджет сметасын төзи һәм үти;

- бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләренең китерелгән лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;
- үзенә каралган бюджет ассигнованиеләренең нәтижәлелеген, максатчан кулланылышын тәмин итә;
- бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;
- бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәмин итә) йә килешү нигезендә бу вәкаләтне башка учреждениегә (үзәкләштерелгән бухгалтериягә) тапшыра;
- бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет хисабын формалаштыра (булдыруны тәмин итә);
- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен, әлеге Нигезләмәне жайга сала торган хокукий актларда билгеләнгән башка вәкаләтләргә башкара.

10 статья Бюджет керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жыймнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төзелә.

11 статья. Бюджет чыгымнары

1. Бюджет чыгымнарын формалаштыру дәүләт хакимиятенең федераль органнары, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен чикләү Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, аларны үтәү Россия Федерациясе законнары нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында «Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Баландыш авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге акчалары исәбеннән башкарылырга тиеш.

12 статья. Резерв фонды

Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек башкарма комитетының резерв фондын төзү күздә тотыла ала.

Жирлек башкарма комитетының резерв фонды күләме бюджет турындагы карар белән билгеләнә һәм чыгымнарның гомуми күләме карары белән расланган чыгымнарның 3 процентыннан арта алмый.

Резерв фонды акчаларын тоту тәртибе жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Жирлек башкарма комитетының резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турында хисап жирлек бюджетының үтәлеше турындагы квартал саен һәм еллык хисапларга кушып бирелә.

13 статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар кайтартуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру

Дәүләт яки муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товар, эш, хезмәтләр сатып алу (алга таба - сатып алу) - заказчы тарафыннан «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законнда (2019 елның 27 декабренә үзгәрешләр белән) билгеләнгән һәм тәмин итүгә юнәлдерелгән гамәлләр жыелмасы дәүләт яки муниципаль ихтыяжлар. Сатып алу тәмин итүчене (подрядчы, башкаручы) билгеләүдән башлана һәм контракт яклары йөкләмәләрен үтәү белән тәмамлана. Әлеге Федераль закон нигезендә сатып алуны гамәлгә ашыру турында хәбәрнамә урнаштыру яки житкерүчене (подрядчыны, башкаручыны) билгеләүдә катнашырга чакыру юнәлеше каралмаган очракта, сатып алу контракт төзүдән башлана һәм контракт яклары тарафыннан йөкләмәләргә үтәү белән тәмамлана.

14 статья. Бюджет дефициту

1. Жирлек бюджетының чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында дефициты, әлеге статьяның 2 пункттында билгеләнгән чикләүләргә үтәп, жирлек бюджеты турындагы карар белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты дефициты, кертемнәрнең расланган күләмен һәм (яисә) салым керемнәренен өстәмә нормативлары буенча керемнәрен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренен расланган гомуми еллык күләменен 10 процентыннан артмаска тиеш.

Жирлеккә карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пункттында каралган чаралар күрелгән очракта, жирлек бюджеты кытлыгы жирлек бюджеты керемнәренен расланган гомуми еллык күләменен 5 процентыннан артмаска тиеш кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) салым керемнәренен расланган күләмен өстәмә нормативлар буенча исәпкә алмыйча.

Жирлек бюджеты дефицитын финанслау чыганаclarы составында жирлек бюджеты турында Совет карары белән жирлек милкендәге акцияләргә сатудан һәм капиталда катнашуның башка формаларыннан кергән акчалар дефицитын финанслау чыганаclarы һәм (яки) жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча счетларда калган акчаларны киметү очрагында жирлек бюджеты дефициты әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләргә күрсәтелгән керемнәр суммасы һәм жирлекнең жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча счетларда.

3. Еллык хисап күрсәткечләре буенча урнашкан жирлек бюджеты дефициты әлеге статьяның 2 пункттында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

15 статья Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы

Жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаclarы составына кертелә:

номиналь хақы Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә урнаштырудан кергән акчалар һәм аларны түлүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

жәлеп ителгән һәм жирлек тарафыннан юкка чыгарылган кредит оешмалары арасындагы аерма Россия Федерациясе валютасында;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары белән жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган Жирлек арасында аерма;

тиешле финанс елы дәвамында жирле бюджет чараларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирлек бюджеты дефицитын эчке финанслауның бүтән чыганаclarы.

Жирлек бюджеты дефицитын эчке финанслауның башка чыганаclarы составына түбәндәгеләр керә:

Жирлек милкендәге акцияләргә һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрен сатудан керемнәр;

Жирлек бюджеты чаралары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләргә үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын барлыкка китергән йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантка биреп торылган очракта, Россия Федерациясе валютасында урнашу гарантияләрен үтәүгә юнәлтелгән чаралар күләме;

Россия Федерациясе валютасында жирлекнең башка бурыч йөкләмәләрен каплауга юнәлдерелә торган чаралар күләме;

юрidik затларга бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм юридик затларга бирелгән бюджет кредитлары суммалары арасында аерма;

жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

Жирлек бюджеты чараларын исәпкә алу буенча бердәм счеттан күчерелгән акчалар һәм Жирлек бюджеты чараларын исәпкә алу буенча бердәм счетка исәпләнгән чаралар арасында, район бюджеты чараларын исәпкә алу буенча бердәм счетта калган чаралар белән идарә итү операцияләрен үткәргәндә аерма.

Жирлекнең бюджет дефицитын тышкы финанслау чыганаclarы составына түбәндәгеләр керә:

Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән һәм максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында бирелгән Жирлек бюджет кредитлары арасындагы аерма;

максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясенә бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләргә үтәүгә юнәлтелгән чаралар күләме, муниципаль

гарантияларне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китергән очракта;

16 статья Жирлекнең муниципаль бурычы структурасы

Жирлекнең бурыч йөкләмәләре түбәндәге йөкләмәләр рәвешендә яшәргә мөмкин:

- 1) Жирлек халкының кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә);
 - 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
 - 3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
 - 4) Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитларга;
 - 5) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән Жирлек гарантияләренә (муниципаль гарантияләргә);
 - 6) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федерациясе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;
 - 7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.
- Муниципаль бурыч күләменә кертелә:
- 1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;
 - 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
 - 3) кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
 - 4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
 - 5) Жирлекнең юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмәләре күләме.
- Муниципаль эчке бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

- 1) Россия Федерациясе валютасында йөкләмәләре күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме, алар буенча йөкләмәләр Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән;
- 3) Россия Федерациясе валютасында йөкләмәләре күрсәтелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- 4) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
- 5) Россия Федерациясе валютасында күчеп килүнең юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

- 1) Россия Федерациясеннән максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жәлеп ителгән чит ил валютасындагы Жирлек бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
 - 2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Жирлек тарафыннан бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.
- Жирлекнең кыскасроклы (кимендә бер ел), уртачасроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озаксроклы (биштән алып 10 елга кадәр) йөкләмәләре булырга мөмкин.

17 статья. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән Жирлекнең бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан алу

1. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе муниципаль бурыч органының вәкиллекле органының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, түләүгә (кредитор тарафыннан билгеләнгән йөкләмәләренә һәм муниципаль хокукый актларны үтәмәгән) дөгъва белдерелмәгән очракта, муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында каралган түләү датасыннан соң өч ел дәвамында күрсәтелгән бурыч тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр вәкиллекле органның муниципаль хокукый актларында башкача каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча Жирлекнең бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләргә туктатуга нигез булып торучы вакыйгалар (хәлләр) килгәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп житү (килеп житү турында белешмәләр алу) дәрәжәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Әлеге статьяның 1 пунктының беренче абзацында күрсәтелгән сроклар тәмамланганнан соң жирле администрация Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан исәптән чыгару турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан алу Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән исәптән чыгарыла торган муниципаль бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирле бюджет дефицитын финанслау чыганаclarында исәптән чыгару суммаларын күрсәтмичә, аларны исәптән чыгару суммасына киметү юлы белән башкарыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмәләренә кагылмый.

5. Реструктурлаштырылган, шулай ук юкка чыгарылган (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан алу Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгарылышлары, аларны эмиссияләү шартларына ярашлы рәвештә, аларны тулысынча эмиссияләгән орган тарафыннан сатып алынган (алмашу нәтижәсендә яки Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләр нәтижәсендә алынган), күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты аларны юкка чыгару датасы башланганчы сатып алынган (Россия Федерациясе законнарында каралган башка операцияләргә алмаштыру нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмәләр үтәлгән дип танырга хокуклы.

18 статья. Муниципаль алынмалар

1. Жирлекнең муниципаль эчке алынмалары дигәндә муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар алу юлы белән заем акчаларыннан муниципаль бюджетка жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Жирлекләрнең бурыч йөкләмәләре барлыкка килә, алар Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемщик буларак.

2. Жирлек муниципаль тышкы алынмалары дигәндә, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Жирлек исемненнән жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе каршындагы Жирлекнең чит ил валютасында чагылыш тапкан бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

3. Муниципаль тышкы алынмалар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе тышкы дәүләт хисаплашулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек исемненнән Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Жирлек уставы нигезендә муниципаль алынмаларны гамәлгә ашыру хокукына жирле администрация (Жирлекнең башкарма-күрсәтмә органы) ия.

5. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгән очракта, Жирлек тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) Жирлекнең бурыч йөкләмәләре буенча вакыты чыккан бурыч булмау;

2) Жирлек тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте билгели торган дәрәжәдән түбәнрәк кредит рейтингы алынган, исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның берәрсеннән яисә берничә рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы заттан.

6. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменә кергән очракта, муниципаль алынмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләргә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган Жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләрен арттыруга китерә торган күләмнәрдә бирергә хокуклы түгел.

7. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булган

заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль алынмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән эчке һәм тышкы үзләштерүләр программалары, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр белән килештерелгән очракта гына бирергә хокуклы.

8. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, муниципаль алынмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пункттында каралган Поселешнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре күрсәткечләрән арттыруга китерә торган күләмнәрдә бирергә хокуклы түгел.

9. Жирлек, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә Түбән бурыч тотрыклылыгы булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль эчке заемнарны кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә һәм жирлекнең кыйммәтле кәгазьләрен урнаштыру юлы белән жирлекнең бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук районның түләү сәләтен торгызу планы кысаларында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары формасына, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясының 9 пункттында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясының 7 пункттында каралган.

10. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль тышкы алынмаларны гамәлгә ашырырга һәм чит ил валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

11. Жирлек, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль эчке алынмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләрне Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан муниципаль эчке алынмалар, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пункттында каралган Жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан максатчан бюджет кредитлары буенча Район йөкләмәләрен реструктуризацияләү рөхсәт ителми.

19 статья Чит ил валютасында Жирлек тарафыннан алынмалар һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында алган алынмаларны гамәлгә ашырырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, Россия Федерациясеннән чит ил кредитлары жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитлары акчаларыннан файдалану кысаларында гына Россия Федерациясенә чит ил валютасында гарантияләр бирергә хокуклы.

20 статья. Муниципаль алынмаларның чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль алынмаларны алуның иң чик күләме дигәндә тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы хисаплар программалары буенча жирле бюджетка акчалар жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурычлар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акча жәлеп итүнең гомуми суммасы жирле бюджет бюджеты дефицитын финанслауга юнәлтелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм тиешле финанс елына расланган жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләменнән артмаска тиеш жирле бюджет турында карар белән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып.

3. Әгәр жирлекнең хисап финанс елында бурычка алуларының гомуми суммасы жирле бюджет дефицитын финанслауга юнәлтелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм Жирлекнең хисап финанс елы йомгалары буенча бурыч йөкләмәләрен түләү күләменнән артып китсә, агымдагы елның 1 гыйнварына барлыкка килгән жирле бюджет акчаларының күрсәтелгән артыклык суммасындагы калдыклары Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелгә тиеш Россия Федерациясе, агымдагы финанс елына бурычларның чик күләмен киметү белән.

21 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм Жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турында карар белән муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (жирлектә чит ил валютасында йөкләмәләр булганда) Чираттагы финанс елыннан соң киләсе елның 1 гыйнварына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елыннан соң киләсе елның 1 гыйнварына булган хәл буенча) югары чикләре билгеләнә, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелә. чит ил валютасында (Жирлектә чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр булганда).

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның югары чикләре (Жирлектә чит ил валютасында йөкләмәләр булган очракта) әлегә статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет турындагы карар белән чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган жирле бюджет керемнәренә, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләренә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә гомуми күләменнән артмаска тиеш.

Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пунктында каралган чаралар кулланылган очракта, бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карар белән расланган 50 проценттан артмаска тиеш (чираттагы финанс елы) жирле бюджет керемнәренә гомуми күләменнән, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләренә өстәмә нормативлары буенча, кире кайтарылмый торган керемнәренә һәм (яисә) салым керемнәренә расланган күләмен исәпкә алмыйча.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме түбәндәге таләпләргә үтәгәндә жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә чыгымнар күләме Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләменнән тыш, тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменә чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган 10 проценттан артмаска тиеш;

2) чираттагы финанс елында һәм чираттагы финанс елының 1 гыйнварына килеп чыккан муниципаль бурычны түләү һәм хезмәт күрсәтү буенча чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) жирле бюджет турында карар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренә һәм Россия бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләренә гомуми күләменә 20 процентыннан артмаска тиеш федерацияләр; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә юнәлтелгән түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

22 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы, түбәндәге бөлешмәләргә күрсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган чит ил валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

- 1) гарантиянең һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);
- 2) гарантияләр һәм алар тәэмин итә торган йөкләмәләр валютасы;
- 3) гарантияләргә гомуми күләме;
- 4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);
- 5) гарантияләр бирүнең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган йөкләмәләр күрсәтелгән валютада бирелә.

3. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

23 статья. Муниципаль тышкы алынмалар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алынмалар программасы максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында һәм (яисә) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) чит ил валютасында федераль бюджеттан чит ил кредитларын файдалану кысаларында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы алынмалар программасы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары;

2) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында жирле бюджетка федераль бюджеттан чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) Районның бурыч йөкләмәләрен каплау күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы алынмалар программасы жирле бюджет турындагы карарга чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) кушымта булып тора.

24 статья. Муниципаль эчке алынмалар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алынмалар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла торган һәм (яисә) түләнелә торган тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке алынмалар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке алынмалар программасы белән түбәндәгеләр билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында), тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке үзләштерүләрен башкарганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләүнең жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре һәм иң чик сроклары;

2) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча каплау күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль эчке алынмалар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына тиешле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора (чираттагы финанс елы).

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурыч үткөрү муниципаль эчке алынмалар программасында чагылмый.

25 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы, түбәндәге белешмәләрен күрсәтеп, чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр исемлегеннән гыйбарәт:

1) гарантиянең һәр юнәлеш (максатлар), категорияләр (төркемнәр) һәм (яисә) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп, гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

2) гарантияләренң гомуми күләме;

3) принципалларга гарантның регресс таләбе хокукы булу (булмау);

4) гарантияләр бирүнең һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

26 статья Муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә урнаштыруның иң чик күләмнәре

Номиналь бэя буенча чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елында (чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең иң чик күләмнәре Район Советы тарафыннан тиешле бюджет турындагы карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның өске чиге нигезендә билгеләнә.

27 статья Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия шартнамәдән яисә башка алыш-бирештән (төп йөкләмәләрдән) барлыкка килгән бенефициар алдында аның акчалата йөкләмәләре принцибын тиешенчә үтәүне тәэмин итә.
2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне тәэмин итми, шул исәптән аларны вакытыннан алда башкару йә бурычларны үтәү срогы якынлашып килүче дип саналган вакыйгаларны (хәлләрне) вакытыннан алда үтәүне тәэмин итми.
3. Муниципаль гарантиянең язма рәвешә мәжбүри.
4. Муниципаль гарантия төп йөкләмәләр суммасы күрсәтелгән валютада бирелә.
5. Муниципаль гарантия буенча гарант гарантия суммасы чикләрендә үзе тәэмин иткән йөкләмә буенча субсидия жаваплылыгына ия.
6. Муниципаль гарантиядә түбәндәгеләр күрсәтелә:
 - 1) гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем - Район) һәм гарант исемнән гарантия биргән орган исеме;
 - 2) бенефициарның исеме;
 - 3) принципал исеме;
 - 4) гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исеме, төзелгән көне һәм номеры (ул булганда), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакыты яки аның буенча йөкләмәләре үтәү вакыты, яктарның исемнәре, төп йөкләмәнең башка мөһим шартлары күрсәтелгән);
 - 5) гарантия буенча гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;
 - 6) гарантия бирү нигезләре;
 - 7) гарантиянең үз көченә керү датасы яисә гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);
 - 8) гарантиянең гамәлдә булу вакыты;
 - 9) гарантияле очракны билгеләү, гарантия үтәү турында бенефициарның таләпләрен күрсәтү срогы һәм тәртибе;
 - 10) гарантияне чакыртып алу нигезләре;
 - 11) гарантия буенча гарант тарафыннан йөкләмәләре башкару тәртибе;
 - 12) гарантия суммасын тулы күләмдә яисә гарантиянең нинди дә булса өлешендә яисә тулы күләмдә яисә гарантия белән тәэмин ителгән принципалның үтәлгәндә (башка нигезләрдә туктатылганда) йөкләмәләренең нинди дә булса өлешендә һәм гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда киметү нигезләре;
 - 13) гарантияне туктату нигезләре;
 - 14) гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелә алмаган төп йөкләмәләр шартлары;
 - 15) муниципаль гарантия буенча бенефициар гаранты тарафыннан түләнгән акчаларны кайтару принцибына гарант таләбе булу яисә булмау (принципалга, регресска гарантның регресс таләбе);
 - 16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясә Бюджет кодексында, гарантның норматив хокукый актларында, гарант исемнән гарантияне бирүче орган актларында билгеләнгән бөлешмәләр.
7. Гарантның принципалга регресс таләпләре хокукын күздә тотмаган дәүләт (муниципаль) гарантиясә белән бары тик хужалык жәмгыятенен, аның 100 процент акцияләре (өлешләре) тиешле публик-хокукый белемгә (гарантка), мөлкәте тиешле публик-хокукый белем (гарантка) милкендә булган дәүләт (муниципаль) унитар предприятиенен, ә регресс хокукын күздә тотмаган Россия Федерациясенен дәүләт гарантиясә генә тәэмин ителә ала гарантның принципка таләпләре, шулай ук Россия Федерациясә тарафыннан оештырылган (оештырылган) Дәүләт корпорациясә яки дәүләт компаниясә йөкләмәләре тәэмин ителергә мөмкин.
8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата белән яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) житү белән билгеләнә.
9. Бенефициарның алдан язмача ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртәргә хокуксыз.
10. Муниципаль гарантия буенча бенефициарга караган таләпләр гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка гарантка тапшырыла алмый (башка нигезләр буенча күчә), облигацияләргә хокукларның яңа хужасына (сатып алучыга) күчү белән бәйлә рәвештә күрсәтелгән хокукларны

Россия Федерациясе кыйммәтле кәгазьләр турындагы законда билгеләнгән тәртиптә тапшырудан (күчүдән) башка, алар буенча принципал (эмитент) йөкләмәләрен үтәү муниципаль гарантия белән тәмин ителә.

11. Принципалның кредит (шул исәптән облигация) буенча йөкләмәләрен үтәүне тәмин итүче дөүләт (муниципаль) гарантиясе гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка гарантның алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелә алмаган төп йөкләмә шартлары алдан язмача ризалыгыннан башка үзгәртелмәгән очракта гына Гарант тарафыннан кире алынырга тиеш, һәм (яисә) Россия Федерациясе законнары һәм (яисә) кредит килешүе һәм кредит буенча дөүләт (муниципаль) гарантиясен бирү турында шартнамә нигезендә кредит акчаларын максатчан куллануны кредитор контрольдә тотат торган дөүләт (муниципаль) гарантиясе белән тәмин ителгән кредит (заем, шул исәптән облигация) акчаларын максатсыз файдаланган очракта.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түлү турындагы бенефициарның таләбе (гарантияне башкару турындагы бенефициарның таләбе) гарантия белән билгеләнгән очракта гына (гарантияле очрак барлыкка килгәндә) гарантка белдерелергә мөмкин. Гарантия үтәлеше турында бенефициарның таләпләре гарантиядә билгеләнгән тәртиптә язма рәвештә гарантка гарантиядә күрсәтелгән документлар белән күрсәтелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән сроктан иртәрәк гарантияне үтәү турындагы таләпләрен, шул исәптән, йөкләмә гарантияләре белән тәмин ителгән гарантияләренә үтәү срогы якынлашып килүче дип саналган вакыйгалар (хәлләр) килеп чыккан очракта, күрсәтергә хокуксыз.

14. Гарант гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе куелу турында принципалга хәбәр итәргә һәм таләпнең күчәрмәсен принципалга тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән вакытта күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп бирелгән документлар белән гарантияне үтәү турындагы бенефициарның таләбен нигезләнү предметына һәм таләп гарантиясе шартларына һәм аңа кушып бирелгән документларга туры килү-килмәвен карарга тиеш.

16. Гарантияне башкару турында бенефициарның һәм аңа кушымта итеп бирелгән документларның таләпләре нигезсез һәм (яисә) тиешле гарантияләр шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарның түбәндәге очракларда таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантка гарантия бирелгән срок (гарантиянең гамәлдә булу срогы) тәмамлангандан соң тапшырылган;

2) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар билгеләнгән гарантияне бозып гарантка күрсәтелгән;

3) таләп һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал гарантияләре белән тәмин ителгән йөкләмәләренә тиешенчә үтәүне баш тарткан;

5) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

17. Канәгатьсез дип танылган очракта, һәм (яисә) муниципаль гарантиянең һәм (яисә) аңа кушымта итеп бирелгән документларның үтәлүе турындагы бенефициарның таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында бенефициарга хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант, принципалны күз алдына китерергә мөмкин булган бәхәс бенефициары таләпләренә каршы торырга хокуклы. Гарант хәтта принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да каршы килү мәгълүматларына хокукны югалтмый.

19. Гарантиянең һәм аңа кушымта итеп бирелгән документларның үтәлеше турында бенефициар таләбе расланган очракта, гарант гарантиядә билгеләнгән срокта гарантия буенча йөкләмәне үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантия белән каралган бенефициар алдында гарантның йөкләмәсе гарантия белән тәмин ителгән принципалның вакыты чыккан йөкләмәләре күләмендә, әмма гарантия суммасыннан артмаган күләмдә акча түлү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар алдында гарантны билгеләү туктатыла:

1) гарантиядә билгеләнгән күләмдә бенефициар гарантиясен түләп;

2) ул бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу вакыты) гарантиядә билгеләнгән вакыт узгач;

3) гарантия белән тәмин ителгән принципалның принципалга һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан үтәлгән очракта йә күрсәтелгән йөкләмәләренә башка нигезләр буенча туктаткан очракта (бенефициар тарафыннан күрсәтелгән гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтәү турындагы таләпне үтәүгә карамастан), (әлеге Кодексның 116 статьясындагы 8 пунктында күрсәтелгән очрактан тыш);

4) бенефициарның гарантия буенча үз хокукларыннан баш тартуы нәтижәсендә, аның гарантына һәм (яисә) гарантия буенча аның йөкләмәләреннән гарантны азат итү турында язма гаризасын кире кайтару юлы белән, мондый гарантия буенча бенефициарларның фактта булмавы һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмау шартларында, Россия Федерациясә Бюджет кодексының 1151 статьясында каралган гарантка кире кайту нәтижәсендә;

5) гарантия бирелгән принципалның йөкләмәсә билгеләнгән вакытта барлыкка килмәсә;

6) төп йөкләмә туктатылгач (шул исәптән бенефициар гарантка һәм (яки) судка гарантияне үтәү турында гарантка таләп куйганнан соң принципал һәм (яки) бенефициарны бетерү белән бәйлә), (әлегә Кодексның 116 статьясының 8 пункттында күрсәтелгән очрактан тыш) яки аны гамәлдә булмаган килешү дип тану белән;

7) бенефициар башка кешегә тапшырган яки бенефициарның гарантия буенча гарантка, хокуклар һәм (яки) төп йөкләмә буенча бурычларга таләпләрнең башка нигезләре буенча башка кешегә күчкән очракта гарантның алдан язмага ризалыгынан башка (күрсәтелгән таләпләрнең (хокукларның һәм бурычларның) Россия Федерациясә законнары белән билгеләнгән кыйммәтле кәгазьләр турында тәртиптә яңа хужага (сатып алуыга) облигацияләргә хокуклар, принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәү гарантия белән тәмин ителә);

8) принципал белән башка затка тапшырылган яисә хокуклар һәм (яисә) йөкләмәләр (бурыч) принципалына караган башка нигезләр буенча гарантның алдан язмага ризалыгынан башка, төп йөкләмәләр буенча икенче затка күчкән очракта;

9) гарантияне гарантиядә күрсәтелгән очрактарда һәм нигезләрдә чакыртып алу нәтижәсендә;

10) гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда.

22. Аның буенча гарант йөкләмәләре туктатылганнан соң, бенефициар белән гарантия тоту күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокуклар бенефициары өчен сакланмый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында билгеле булган гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Муниципаль гарантияне бәяләүгә яки туктатуга китерерлек хәлләр барлыкка килү турында билгеле булган бенефициар һәм принципал бу турыда гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Әгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантына бирелсә, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет дефицитын финанслау чыганаclarында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләренә үтәү бюджет кредиты бирү буларак чагыла.

25. Әгәр муниципаль гарантияне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китермәсә йә бенефициарның принципалга карата таләбе хокуклары гарантына бирелүгә бәйлә булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарантка гарант тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантия буенча йөкләмәләренә нинди дә булса өлешендә түләнгән, яисә бенефициарның принципалга таләбе гарант тарафыннан кире кайтарылган акчаларны кире кайтару исәбенә алынган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәмин ителә торган кредитлар һәм заемнар максатчан булырга тиеш.

28. Муниципаль гарантия белән тәмин ителгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдаланмау факты ачыкланган очракта, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләренә үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, принципал һәм бенефициар Россия Федерациясә законнары, муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән җаваплы була.

29. Бенефициарлар билгеле булмаган затлар даирәсә булган йөкләмәләренә тәмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантиянең үзенчәлекләре Россия Федерациясә Бюджет кодексында билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясә нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясә Бюджет кодексында билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләр бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясә Бюджет коды һәм аның нигезендә кабул ителгән әлегә карар белән билгеләнә.

28 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Жирлек исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр Эмитенты булып, Жирлек уставында муниципаль алынмаларны гамәлгә ашыру хокукына ия жирле администрация чыга.

3. Жирлек тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең төрләре, аларның эмиссия һәм мөрәжәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

29 статья Бюджетара трансфертлар

Бюджетара трансфертлар РФ Бюджет кодексында билгеләнгән рәвешләрдә һәм тәртиптә бирелә.

30 статья. Жирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр

1. Жирлек бюджетыннан субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр жирлек бюджетында Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә карала.

31 статья. Жирлек алдыннан акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурыч булып билгеле бер датага жирлек алдындагы акчалата йөкләмә нигезендә түләнергә тиешле акчалар суммасы тора.

2. Жирлек каршында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр Жирлекнең финанс активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән чыгару һәм юкка чыгару һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очрактан тыш, Жирлекнең Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек каршында мондый йөкләмәләрне үтәүне тәмин итә торган акчалата йөкләмәләрне (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) исәпкә ала, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләр хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пункттында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пункттында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр шартнамә нигезендә башкасы билгеләнмәгән булса, жирлек алдындагы акча йөкләмәләре жирлек бюджетының бердәм санына тиешле акчалар суммасы күчерелгән көннән башкарылган дип санала.

II бүлек. БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

32 статья. Жирлек бюджеты проектын төзү тәртибе һәм сроклары

1. Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

Бюджет проектын төзү Жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм аның таләпләрен үтәгән килеш кабул ителә торган жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган Россия Федерациясе Федераль Собраниеенә Россия Федерациясе Президенты юллаган нигезләмәләре;
- жирлекнең социаль-икътисадый үсешен фаразлау;
- жирлек салым сәясәтенең төп юнәлешләре һәм жирлек салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программалар проектларында).

3. Бюджет проектын төзү өчен түбәндәгеләр турында белешмәләр кирәк:

- гамәлдәге, бюджет проекты эшләнә башлаган вакытка Россия Федерациясенә салымнар һәм жыемнар турындагы законнары, салымнар һәм жыемнар турында Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советының салымнар һәм жыемнар турындагы норматив-хокукый актлары;

- федераль, региональ, жирле салымнар һәм жыемнардан, махсус салым режимнарында каралган салымнардан жирлек бюджетына чигерүләр нормативлары;

- Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләре бюджетларыннан бирелә торган түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган кертемнәрнең һәм (яисә) салым керемнәренәң фаразлана торган күләме;

- Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләреннән тапшырыла торган чыгымнар төрләре һәм күләмнәре;

муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнар.

33 статья. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы кимендә өч елга эзерләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы жирлек Советына бюджет проектына керту турында карар кабул иту белән бер үк вакытта башкарма комитет тарафыннан хуплана.

3. Жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау барышында жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

34 статья. Бюджет керемнәрен фаразлау

1. Бюджет керемнәре жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы нигезендә жирлек бюджеты турындагы карар проектына жирлек Советына керту көненә гамәлдә булган шартларда Россия Федерациясенә салым һәм жыемнар турындагы законнарын, Татарстан Республикасы законнарын һәм жирлек Советының салым булмаган керемнәрен билгели торган муниципаль хокукый актларын нигезендә фаразлана.

2. Жирлек советының жирле салымнар турындагы карарларга үзгәрешләр керту турындагы карарлары, Чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә кергән жирле бюджетларның керемнәрен үзгәртүгә китерә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы Совет карарлары жирлек советына чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проекты кертелгәнче 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

3. Жирлек Советы карарларының жирлек бюджеты керемнәренәң гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм Жирлек Советының бюджет турында Карар проекты Жирлек Советына карауга кертелгәннән соң кабул ителгән нигезләмәләре, агымдагы финанс елына һәм агымдагы финанс елы күрсәткечләре буенча жирлек бюджетына үзгәрешләр керткәндә, Чираттагы финанс елында исәпкә алына.

35 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру Теләче муниципаль районының Финанс-бюджет палатасында билгеләнә торган методика тәртибендә һәм нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләргә үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла.

36 статья Муниципаль программалар

1. Жирләүнең муниципаль программалары (алга таба - муниципаль программалар) Жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары үзләре билгели торган тәртиптә Жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Муниципаль программалар эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул иту тәртибе Жирлек Башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме программаны раслаган муниципаль хокукый акт нигезендә бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча бюджет чыгымнарының тиешле программасы турындагы карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамэлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элек расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр Жирлекнең башкарма комитеты билгеләгән срокларда расланьрга тиеш.

Муниципаль программалар үз көченә кәргән көннән алып өч айдан да соңга калмыйча бюджет турындагы карарга туры китерелергә тиеш.

3. һәр муниципаль программа буенча Жирлек ел саен аны гамэлгә ашыруның нәтижәләлегенә бәя бирә.

Күрсәтелгән бәяләүне үткәрү тәртибе һәм аның критерийлары Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча Жирлек башкарма комитеты тарафыннан элек расланган муниципаль программаның чираттагы финанс елыннан башлап аны туктату яисә үзгәртү кирәклегә, шул исәптән муниципаль программаны гамэлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегә турында карар кабул ителергә мөмкин.

37 статья. Бюджет проектын төзү тәртибе һәм сроклары

Бюджет проектын төзү тәртибе һәм сроклары, Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының бюджет законнарында һәм Жирлек Советының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән таләпләренә үтәп, күчәргечнең башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

III бүлек БЮДЖЕТ ТУРЫНДА КАРАНЫ КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

38 статья. Бюджетны карау һәм раслау нигезләре

1. Жирлек бюджеты турындагы карарда бюджет керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, жирлекнең дефицита (профицита), шулай ук Россия Федерациясә Бюджет кодексында, әлегә Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр керә торган бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш;

2. Жирлек бюджеты турындагы карар белән түбәндәгеләр раслана:

- бюджет керемнәренә баш администраторлары исемлегә;
- бюджет дефицитагы финанслау чыганакаларының баш администраторлары исемлегә;
- чыгым төрләренә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) яки бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм программасыз эшчәнлек юнәлешләре), чыгым төрләренә төркемнәре (төркемнәре һәм төркемчәләре) һәм (яки) максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм программасыз эшчәнлек юнәлешләре), төркемнәре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү (төркемнәргә һәм төркемчәләргә) Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарын классификацияләү чыгымнары төрләре, шулай ук Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы законы, авыл жирлегә Советының муниципаль хокукый акты нигезендә билгеләнгән очракларда бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекчәләре һәм бүлекчәләре буенча;

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә җибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

Чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының 2,5 процентыннан ким булмаган күләмдә (максатчан билгеләнешкә ия булган Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар хисабына каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмаганда), план чорының икенче елына бюджет чыгымнарының гомуми күләменә 5 процентыннан ким булмаган күләме (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), Россия Федерациясә бюджет системасының максатчан билгеләнештәге башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар хисабына каралган);

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет дефицитагы финанслау чыганакалары;

- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яки) муниципаль тышкы бурычның югары чиге Чираттагы финанс елыннан һәм һәр план чорыннан соң киләсе елның 1 гыйнварына булган хәл буенча, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге күрсәтелгән;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән жирлек бюджетының башка күрсәткечләре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын һәм аларга икенче ел план чорының параметрларын, жирлек бюджеты проектын өстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чоры параметрларын үзгәртү жирлек Советының муниципаль хокукый акты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы күрсәткечләрен үзгәртү расланган бюджет ассигнованиеләрен арттыру яки киметү яки жирлек бюджеты чыгымнарының өстәмә максатчан статъялары һәм (яки) төрләре буенча бюджет ассигнованиеләре чыгымнарын ведомство структурасына кертү юлы белән башкарыла.

4. Шартлыча расланган (расланган) чыгымнар дигәндә, бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

5. Жирлек бюджеты турындагы карар белән, жирлек бюджеты чыгымнарының тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) гомуми күләмәннән тыш, жирлек бюджеты турындагы карар белән билгеләнгән максатларга чираттагы финанс елыннан башлап кертелгә (бюджетта чагылдырылырга) тәкъдим ителә торган аерым төр салым булмаган керемнәр буенча бюджет керемнәреннән файдалану каралган булырга мөмкин

39 статья. Бюджет проекты белән бер үк вакытта бирелә торган документлар һәм материаллар

Жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек Советына түбәндәгеләр тапшырыла:

- бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм жирлекнең салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- ағымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә яқынча йомгаклар һәм ағымдагы финанс елында жирлекнең социаль-икътисадый үсешенә көтелгән нәтижәләре;
- жирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетының төп характеристикаларын фаразлау (керемнәрен гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты));
- жирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;
- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел арта барган елның 1 гыйнварына торышы буенча;
- ағымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;
- башка документлар һәм материаллар.

40 статья. Жирлек Советына бюджет турында карар проекты кертү

1. Жирлек башкарма комитеты житәкчесе чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар проекты жирлек Советына 15 ноябрьдән дә соңга калмыйча кертә.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Теләче авыл жирлеге муниципаль берәмлеге бюджеты турында жирлек Советы карары проектында план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерү һәм төзелә торган бюджетның планлаштырылган чорының икенче елы күрсәткечләрен раслау күздә тотыла.

3. Теләче авыл жирлегенең расланган муниципаль берәмлеге бюджеты параметрларын түбәндәгечә билгеләү каралган:

- Теләче авыл жирлегенең чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турындагы карар проекты карау предметы булган төгәлләштерелгән күрсәткечләренә раслау;

- жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган күрсәткечләрен арттыруны яисә киметүне раслау йә аңа тиешле бюджет чыгымнарының өстәмә максатчан маддәләре һәм (яисә) төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен кертү.

4. Әгәр Чираттагы финанс елында һәм план чорында бюджет ассигнованиеләренең чик гомуми күләме Теләче авыл жирлеге муниципаль берәмлегенең жирлек Советы карарлары белән билгеләнгән чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү өчен житәрлек булмаса, Башкарма комитет жирлек советына жирлек советының чираттагы финанс елында һәм (яки) план чорында финанслау

чыганаclarы белән тәэмин ителмәгән жирлек Советының аерым карарларының үз көченә керү срокларын үзгәртү (гамәлдә булуны туктату) турындагы карарлары проектларын кертә.

41 статья. Бюджет турында карар проектына карау

1. Чираттагы финанс елына жирлек бюджеты турында карар проекты кертелгәннән соң 2 эш көне эчендә жирлек Советы рәисе аны экспертиза уздыру өчен Ревизия комиссиясенә жиберә.

10 (ун) эш көне эчендә референдум комиссиясе, ачыкланган очракта, әлеге проектның кимчелекләрен күрсәтеп, бюджет турында карар проекты турында бәяләмә эзерли.

Совет депутатлары эзерләгәндә Ревизион комиссия бәяләмәсе Бюджет турындагы карар проектына төзәтмәләр керткәндә исәпкә алына.

2. Жирлек комиссиягә, шулай ук жирлек Советы депутатларына тикшереләп, чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карарның кертелгән проекты гавами тынлауларда тикшерелә.

3. Жирлек Советы рәисе карары белән бюджет турында карар проекты буенча килештерелмәгән мәсьәләләр барлыкка килгән очракта, жирлек башкарма комитеты һәм Жирлек Советы вәкилләренән бертигез саны керә торган килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин.

Килешү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләргә карый.

Жирлек бюджеты турындагы карар бер укылышта кабул ителә.

4. Жирлек Советы кабул иткән 2 (ике) эш көне эчендә бюджет турындагы карар имзалану өчен жирлек Советы рәисенә жиберелә.

5. Жирлек бюджеты турындагы карар рәсми рәвештә халыкка игълан ителергә тиеш.

42 статья. Бюджет турындагы карарны раслау сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турындагы карар кабул ителмәү нәтижеләре

1. Бюджет турындагы карар каралырга, жирлек Советы тарафыннан расланырга, жирлек Советы Рәисе тарафыннан чираттагы финанс елы башланганчы имзаланырга тиеш.

Жирле үзидарә органнары үз компетенцияләре чикләрендә бюджет турында кабул ителгән карарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка житкерүне тәэмин итү буенча мөмкин булган барлык чараларны күрергә тиеш.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карар финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән кысаларда бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

IV бүлек БЮДЖЕТ ҮТӨЛЭШЕ

43 статья. Бюджетны үтәү нигезләре

1. Бюджетны үтәү Жирлекнең Башкарма комитеты тарафыннан тәэмин ителә.

2. Бюджет үтәлеше кабул ителгән бюджет һәм касса планына туры килергә тиешле бюджет нигезендә оештырыла.

Бюджет касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство карамагы нигезендә башкарыла.

3. Жирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте казначылык органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

44 статья. Керемнәр буенча бюджет үтәлеше

Бюджетларның керемнәр буенча үтәлеше түбәндәгеләрне күз алдында тотып:

агымдагы финанс елында әлеге Кодекста, Россия Федерациясе субъектларының бюджеты (карары) һәм башка законнары һәм әлеге Кодекс нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлар турында законда (карар) һәм Россия Федерациясе субъектларының башка законнары белән билгеләнгән нормативлар буенча бүленә торган Россия Федерациясе бюджет системасына салымнарны, жыемнарны һәм башка кертемнәрне бүлүдән кәргән керемнәрне Федераль казначылык органнары счетларыннан һәм бюджетка башка кертемнәр исәбеннән күчерү;

артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентлар суммалары;

Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түлэнгән яисә артык түләтелгән суммаларны исәпкә алу (2010 елның 1 гыйнварыннан 2009 елның 24 июлендәге N 213-ФЗ номерлы Федераль закон белән гамәлгә кертелгән редакциядәге абзац - алдагы редакцияне кар.);

администратор тарафыннан Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түлүүләр керемнәрен төгәлләштерү;

Федераль казначылык тарафыннан артык түлэнгән яки артык түлэнгән салымнар, жыемнар һәм башка түлүүләр суммаларын, шулай ук мондый кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммаларын һәм тиешле бюджетларның бердәм счетларыннан артык түлэнгән суммаларга исәплэнгән процентларны кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) өчен кирәкле артык бүленгән акчалар суммаларын тиешле бюджетларга күчерү Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәрен исәпкә алу һәм аларны бүлү өчен билгелэнгән федераль казначылык счетлары, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгелэнгән.

45 статья. Бюджетның чыгымнар буенча үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше бюджет законнары һәм әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәгән килеш гамәлгә ашырыла.

2. Бюджетны чыгымнар буенча үтәү түбәндәгеләрне күздә тоту:

- бюджет һәм акча йөкләмәләрен кабул итү һәм исәпкә алу;

- акча йөкләмәләрен раслау;

- акча йөкләмәләрен түлүне санкцияләү;

- акча йөкләмәләрен үтәүне раслау.

Бюджет акчаларын алучы агымдагы финанс елында бюджет йөкләмәләре лимитлары дәрәжәсенә житкерелгән чикләрдә бюджет йөкләмәләрен ала.

Бюджет чараларын алучы, муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар белән яисә законнар, башка хокукый актлар, килешү нигезендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

3. Бюджет акчаларын алучы казначылык түлүүләрен башкару турындагы күрсәтмәләр (алга таба - боерык) һәм аларны түлүне санкцияләү өчен кирәкле күрсәтмәләр нигезендә бюджет акчалары исәбеннән акча йөкләмәләре түлү бурычын раслый.

4. Акчалата йөкләмәләрен түлүне санкцияләү бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә акча йөкләмәләрен түлү тәртибендә каралган документлар булуын тикшергәннән соң рөхсәт язуын (акцептны) башкару рәвешендә гамәлгә ашырыла.

Акча йөкләмәләрен түлү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет йөкләмәләре лимитлары алучыларга житкерелгән чикләрдә гамәлгә ашырыла.

Халык алдындагы норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрен түлү жирлек бюджеты акчаларын алучыларга бюджет йөкләмәләре лимитлары житкерелгән чикләрдә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

5. Акчалата йөкләмәләрен үтәүне раслау бюджет акчаларын физик яисә юридик затлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары файдасына күчүне раслый торган күрсәтмәләр нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрен үтәү буенча акча операцияләрен уздыруны раслаучы башка документларны тикшерүләр нигезендә гамәлгә ашырыла.

46 статья Бюджет дефицитын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше

Бюджет дефицитын финанслау чыганакалары буенча бюджетны үтәү бюджет язмасы нигезендә бюджет дефицитын финанслау чыганакаларының баш администраторлары, администраторлары тарафыннан бюджет язмасы нигезендә гамәлгә ашырыла, моңа жирлек бюджетының бердәм счетындагы акчаларның калдык өлешләре белән идарә итү операцияләре керми, бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә.

47 статья. Жирлек бюджетын үтәгәндә фактта алынган керемнәрен жирлек бюджеты турындагы карар белән расланганнан тыш куллану

Жирлек бюджеты үтәлеше вакытында алынган керемнәр, жирлек бюджеты турында карар белән расланган керемнәренң гомуми күләменнән тыш, агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек

бюджеты турындагы карарга үзгөрешләр кертмиçе, муниципаль заемнарны алыштыруга, муниципаль бурычны түлөүгә, шулай ук жирлекнең аларны үтәүгә каралган бюджет ассигнованиеләре җитмәү очрагында жирлекнең иҗтимагый норматив йөкләмәләрен үтәүгә юнәлтеләргә мөмкин, Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 217 статьясының 3 пунктында каралган.

Максатчан билгеләнеше булган физик һәм юридик затлардан, шул исәптән әлеге Нигезләмәнең 32 статьясындагы 3 пунктында билгеләнгән тәртиптә жирлек бюджетына керә торган, жирлек бюджетын үтәгәндә жирлек бюджеты турында карар белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган субсидияләр, субвенцияләр һәм кире кайтарылмый торган башка бюджетара трансфертлар, агымдагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарга үзгөрешләр кертмиçе, бюджет язмасына үзгөрешләр кертеп, жирлек бюджеты чыгымнарын арттыруга җибәрелә.

48 статья Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Жирлек бюджетын үтәү операцияләре 31 декабрьдә, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш, тәмамлана.

Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтәү операцияләрен төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге статья таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре үз эшчәнлеген 31 декабрьдә туктаталар.

Агымдагы финанс елының соңгы эш көненә кадәр жирлек бюджетын үтәүгә казначылык хезмәте күрсәтүче орган билгеләнгән тәртиптә түлөүгә санкцияләнгән бюджет йөкләмәләрен жирлек бюджетының бердәм счетында калган акчалар чикләрендә түләргә тиеш.

3. Агымдагы финанс елында субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар бюджет кеременә кире кайтарылырга тиеш, аннан алар бирелгән.

Агымдагы финанс елында файдаланылмаган максатчан билгеләнештәге субсидияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяҗ булу турында жирлек бюджетының бюджет акчалары баш администраторы карары нигезендә, күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калдыгыннан артмаган күләмдә чираттагы финанс елында күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына бюджет чыгымнарын финанс белән тәэмин итү өчен элек бирелгән бюджет кеременә кайтарылырга мөмкин.

V бүлек БЮДЖЕТ ХИСАПЛИЛЫГЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

49 статья. Бюджет исәпкә алуы һәм бюджет үтәлеше турында хисап бирү

1. Бюджетны исәпкә алуның һәм бюджет хисаплылыгының бердәм методологиясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет хисабы түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәлеше турында хисап;
- 2) бюджет үтәлеше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтиҗәләре турында хисап;
- 4) акча чараларының хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма язуы.

2. Жирлекнең бюджет хисабы еллык була. Бюджет үтәлеше турындагы хисап квартал саен була.

Агымдагы елның беренче кварталында, яртыеллыгында һәм тугыз аенда бюджетның үтәлеше турында хисап Жирлек Башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм Жирлек Советының һәм Ревизион комиссиясенең Финанс-бюджет палатасына хисап тапшыру срогы тәмамланганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча Жирлек советына һәм Ревизион комиссиясенә җибәрелә.

Бюджет үтәлеше турында еллык хисап Жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

50 статья. Бюджет үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап аны Советта каралганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының (администраторларының) бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерүне үз эченә ала һәм бюджет үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләргә тиеш.

2. Бюджет үтөлөшө турунда еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәгән килеш, Жирлек Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә Ревизион комиссия тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Жирлекнең башкарма комитеты ана бәяләмәне эзерләү өчен агымдагы елның 1 апреленнән да соңга калмыйча бюджетның үтөлөшө турунда хисап тапшыра. Жирлек бюджеты үтөлөшө турундагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла. Бюджет үтөлөшө турунда хисапка Бәяләмә төп администраторларның (администраторларның) еллык бюджет хисабының еллык бюджет хисабы күрсәткечләренә нигезләнеп эзерләнә.

4. Бюджетның үтөлөшө турунда еллык хисапка Бәяләмә Жирлек советына һәм Жирлекнең башкарма комитетына Жирлек Ревизион комиссиясе тарафыннан тапшырыла.

51 статья. Жирлек советына бюджет үтөлөшө турунда еллык хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау.

1. Ел саен 1 майдан да соңга калмыйча, Жирлек башкарма комитеты житәкчесе Жирлек советына хисап финанс елы өчен бюджет үтөлөшө турунда хисап тапшыра.

2. Бюджетның үтөлөшө турунда еллык хисап белән бер үк вакытта ана карата бюджет һәм бюджет хисаплылыгы үтөлөшөнә һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләрен файдалануның башка нәтижәләренә анализ ясалган аңлатма, жирлек бюджетының үтөлөшө турунда карар проекты, жирлек бюджетының үтөлөшө турунда башка бюджет хисабы һәм жирлекнең консолидацияләнгән бюджетының үтөлөшө турунда бюджет хисабы, Россия Федерациясенәң бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Жирлек Советы утырышында жирлекнең башкарма комитеты житәкчесе яки аның ризалыгы буенча жирлекнең ревизия комиссиясе рәисенәң бюджет үтөлөшө турунда доклады тыңлана.

4. Бюджетның үтөлөшө турундагы хисапны тикшерү һәм карау йомгалары буенча Жирлек Советы бюджет үтөлөшө турундагы хисапны раслау һәм Комиссия тарафыннан тиешле карар кабул итү яисә бюджетның үтөлөшө турундагы карарны кире кагу турунда карар кабул итә.

5. Бюджетның үтөлөшө турундагы карар Совет тарафыннан кире кагылган очракта, ул күрсәткечләренә дәрәс түгел яисә тулы чагылдыру фактларын юкка чыгару һәм бер айдан да артмаган срокта кабат тапшыру өчен кайта.

52 статья. Бюджет үтөлөшө турунда карар

Бюджет үтөлөшө турундагы карар белән, керемнәрнең, чыгымнарның һәм бюджет дефицитының (профицитының) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен бюджет үтөлөшө турунда хисап раслана.

Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтөлөшө турундагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

- район бюджеты керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;
- бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;
- чыгымнар классификациясенәң бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;
- бюджет дефицитын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча бюджет дефицитын финанслау чыганакалары;

Бюджетның үтөлөшө турундагы карар белән бюджет законнары һәм Советның муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләр раслана.

VI бүлек МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

53 статья. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы хокукый актларның, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларынан физик затларга башка түләүләр буенча ачык норматив йөкләмәләренә һәм йөкләмәләренә шартлатучы хокукый актларның нигезләмәләрен үтәүне тәмин итү, шулай ук дәүләт (муниципаль) контрактлары, бюджеттан акча бирү турунда килешүләр (килешүләр) шартларын үтәү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, башлангыч һәм аннан соңгы финанс контроленә бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле Жирлек фондының Ревизион комиссиясенең контроль эшчәнлеге булып тора
3. Эчке муниципаль финанс контроле Жирлек башкарма комитетының органнары (вазыйфай затлары) булып торучы муниципаль финанс контроле органнарының контроль эшчәнлеге була
4. Халыкның Жирлек бюджетын үтәү процессында бюджет бозуларын кисәтү һәм кисәтү максатларында беренчел контроль гамәлгә ашырыла
5. Алдагы контроль аларны үтәүнең законлы булуын, исәпкә алуның һәм хисапчылыкның дөрөсләгән билгеләү максатларында Жирлек бюджетын үтәү нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.